

Tydliga regler för när avfall blir råvara – en förutsättning för cirkulär ekonomi

Återvinning handlar om att omvandla avfall till nya resurser. För att återvunnen råvara ska kunna konkurrera på lika villkor som jungfruligt material, är det nödvändigt med tydliga regler för när avfall kan kategoriseras som råvara. Detta är helt avgörande för att Sverige ska kunna ställa om från en linjär till en cirkulär ekonomi.

Otydliga regler bromsar återvinning

I dag saknas en tydlig och rättssäker process i Sverige för när avfall upphör att vara avfall (så kallad end-of-waste). I praktiken innebär det att ett återvinningsföretag måste själv göra denna bedömning – på egen risk och utan klara riktlinjer.

Bedömningen kan dessutom ifrågasättas i efterhand av olika myndigheter, både där återvinningen sker och där materialet sedan används. Olika myndigheter – och ibland olika handläggare – kan göra olika tolkningar över tid. Detta skapar stor osäkerhet. Konsekvensen blir en långsammare omställning.

När spelreglerna är oklara vågar företag inte ta de risker som krävs och osäkerheten är därmed också ett hinder för investeringar i ny återvinningsteknik och innovation.

Om Sverige menar allvar med att bygga en stark och konkurrenskraftig cirkulär industri måste det finnas:

- en tydlig process för hur avfall upphör att vara avfall
- klara, bindande kriterier som visar när ett återvunnet material är en råvara eller en produkt och inte längre ett avfall

Sverige riskerar att halka efter EU:s ambitioner

EU:s avfallsdirektiv ger medlemsländerna ett tydligt ansvar att ta fram kriterier för end-of-waste. Stena Recycling ifrågasätter om det svenska regelverket fullt ut lever upp till detta ansvar i dag? I flera andra EU-länder finns redan nationella kriterier på plats. I Sverige saknas en motsvarande nationell prövning, vilket ytterligare försvårar gränsöverskridande handel med återvunna råvaror.

Stena Recyclings rekommendationer

Nationell tydlighet:

Stena Recycling föreslår att regeringen ger Naturvårdsverket, eller annan lämplig myndighet, i uppdrag att ta fram:

- en nationell, transparent och rättssäker process för end-of-waste
- tydliga kriterier för när olika material ska anses ha upphört att vara avfall

Stärk EU-samarbetet

De EU-gemensamma end-of-waste-kriterier för vissa materialslag som redan finns fungerar bra.

Det är positivt att EU-kommissionen arbetar vidare med fler materialslag.

Stena Recycling föreslår därför att:

- EU inför en tydlig praxis för ömsesidigt godkännande av medlemsstaters framtagna end-of-waste-kriterier som kan användas i väntan på EU-gemensamma riktlinjer

Utan tydliga och förutsägbara regler för när avfall blir råvara riskerar Sverige att bromsa både investeringar, innovation och klimatnytta. Tydliga processer och gemensamma kriterier är inte ett hinder – de är en förutsättning för en fungerande cirkulär ekonomi.